

■ Markkinarako tiilenpäissä?

Peilaaja, jos kuka tietää, miten tiukassa raossa pienelle mutta valikoidulle joukolle tehtävän lehden tekijä on. Lohtua tähän punnertamiseen toi kuitenkin taannoin New York Times, joka kertoi yhdysvalloissa ilmestyvästä PrisonLife ("The Voice of The Convict"). Peilaaja ajatteli, että siinä vasta ahdas markkinarako.

Mutta suuressa maailmassa kaikki on toisin. Lehden kustajantaja kertoo, että USA:n selleissä viruu noin kahden miljardin vuosittainen ostopotentiaali, noin 1,5 miljoonaa asiakasta, joiden tavoittamiseen lehti on mitä oivin väline.

Juttujen lomassa mainostetaan kuulemma kielikurssikasetteja, huuliharppuja ja kehonrakennusvälineitä. Mikä ettei, ajattelee Peilaaja. Mitähän Tiedotustutkimuksen sivuilla voitaisiin mainostaa?

■ Lapsityötä Lahdessa

Peilaaja on ollut laman masentama, kuten varmaan muutkin suomalaiset. Lohdun merkkejä etsii jo epätoivoisena. Etelä-Suomen Sanomien (25.11.1994) otsikko lupailikin laman todella taittuneen:

Uudenlaiselle lapsityölle selvä tarve Lahdessa

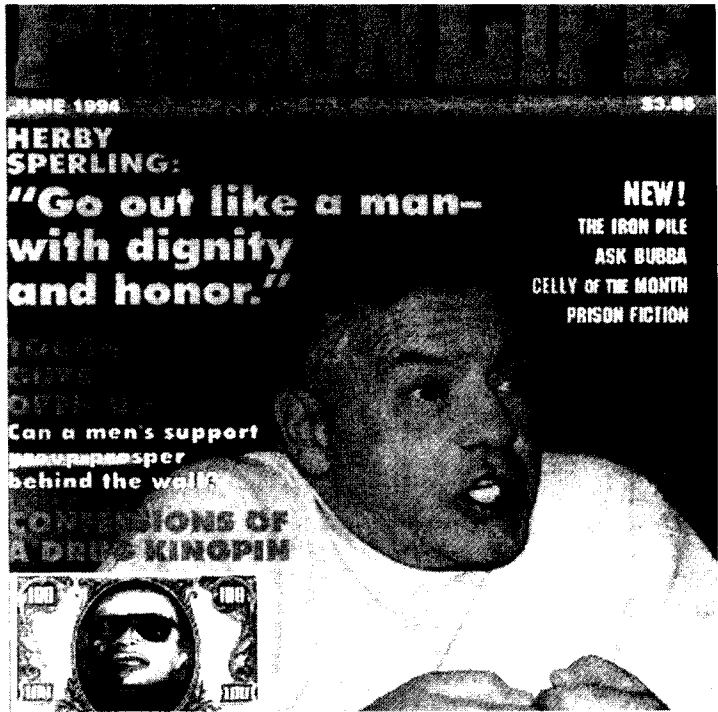
Peilaajakin innostui. Ehkä meidänkin tenavalle löytyisi jotain? Jutun lukeminen kuitenkin tuotti pettymyksen. Lahdessa kokeiltiin uutta työmuotoa lasten parissa. Ehkä ensi kerralla ...

■ Maailmanlopun uutiset

Tiedotustutkimus-lehti järjestää näin joulun tiimoilta tietokilpailun siitä, miten eri lehdet uutisoivat huomenissa koittavan maailmanlopun. Vastaukset voi lähettää suoraan ao. lehdille.

Otsikot ovat seuraavat:

- Maailmanloppu tulossa. Pörssi sulkeutuu huomenna tavallista aikaisemmin
- Nyt tulee lähtö
- Esirippu laskeutuu
- Säätila huomenna: olemme historiaa
- Maailmanloppu huomenna: poliitikot kiistelevät tapahtuman seurauksista
- Kehitysmaat kärsivät eniten huomisesta maailmanlopusta

— Elvis tiesi maailmanlopusta ennakoon ja asuu jo kuussa

— Kunnanvaltuusto ottaa kantaa huomiiseen maailmanloppuun

— Maailma loppuu, uhrien joukossa myös runsaasti lähialueiden asukkaita

— "Seuraavaksi maailmanloppu, sitä ennen kuitenkin urheilu-uutiset"

■ Kun vahtikoira vahtii

On mainiota että tiedotusvälineet toimivat vahtikoiran tavoin aivan klassisen opin mukaan. Oli luonnollista että *Erkki Liikasen* epäonnistuminen aikoinaan valtiovarainministerinä kaivettiin arkistoista ja muistista esiin, kun hän oli ehdolla EU-komissaariksi ja vielä nimityksen jälkeenkin. Mutta että myös *Sauli Niinistön* pienempi tahra!

Mikä tahra?, kysyy lehtemme vähemmän valveutunut lukija, jos sellaisia on. Niinistö ei osaa kiroilla. Kokoomuksen puheenjohtajavallinnan ratkettua hän tuli sanoneeksi, että puolue työskentelee päämäärinsä hyväksi *peeveleesti*, kun jokainen suomen kieltä taitava tietää että kyseisen miedon voimasanan nominatiivi on

peeveli, josta seuraa taivutusmuoto *peevelisti*. *Helsingin Sanomien* pilapiirtäjä *Terho Ovaska* muistutti, aivan oikein, asiasta 27.10.

Sen sijaan tutkiva journalismi on lyönyt laimin selvittää, voisiko Niinistö ikinä päästä Radiomafian toimittajaksi. Ei kai? Sellaisia tyyppejä kasvaa Salon seudulla, sanoo kyynisesti tuon maamme kolkan hyvin tunteva tiedotustutkija.

■ Sumeampi parempi

Peilaaja on maan ahneimpia tekstinsyöjiä. Siitä seuraa että hän joutuu joskus olemaan itselleen vihainen kuin ampiainen: hän muistaa jotkin lukemansa nerokkaat ajatukset, mutta ei edes pari päivää myöhemmin niiden lähdeä, ei lehden nimeä, ei mitään.

Varmaa on vain, että *Erkki Tuomiojan* luonnehdinta omasta EU-kannastaan oli idean lähtökohta. Tuomiojahan sanoi, että 60 % hänestä kannattaa ja 40 % vastustaa Suomen EU-jäsenyyttä. Joku toinen kirjoittaja pohti tämän pohjalta mahdollisuutta soveltaa kansanäänestyksessä tuontyyppistä sumeaa logiikkaa. Lokakuun alkupäivinä

hän jollakin foorumeilla totesi, että se olisi paljon sofistikoitumpi menetelmä kuin dikotominen kansanäänestys. Sumean logiikan mukaisessa äänestyksessä lukumääräisen vähemmistön, joka olisi enemmistöä vaurauksettomampi kannassaan, saattaisi perää prosenttiyännäyksessä voiton.

EU-äänestys oli ja meni, mutta uusia tulee. Miksi ei keskustella vaalitavan muuttamisesta? Miksi *Jari Sarasvuo* ja *Simo Rantalainen* eivät jo ole käsitelleet sitä ohjelmassaan, missä viipyy *Esa Saarisen* mielipide, entä *Paavo Väyrysen*, missä piilee *Martti Ahtisaar?*

■ Tietokone tai kenkälaatikko

Peilaaja lukee myös pieniä lehtiä, koska niiden toimittajien nokkeluus ei välttämättä poikkeakaan epäedukseen suurten lehtien toimittajien vastaavasta ominaisuudesta.

Kansan Tahto kirjoitti taannoin exit polleista eli äänestyspaikka- tai ovensuukyselyistä. Syksyn EU-kansanäänestyksessä tiedotusvälineet eivät niitä tehneet, koska presidentinvaaleissa saadut koke-

mukset eivät luvanneet hyvää. Myös Tilastokeskuksen tutkimusjohtaja epäilee vahvasti niiden luotettavuutta gallupeihin verrattuna, koska ihmiset eivät juuri äänestettyään ehkä halua kertoa ratkaisuaan tutkijalle kasvoista kasvoihin.

Mutta voisihan asian hoitaa tietokoneella, Kansan Tahto äkkäsi. Kyselyyn kohde näppäilisi siihen ketä tai mitä äänesti, eikä kyselijä katselisi päinkään. Menetelmä kuitenkin maksaisi hiukan eivätkä sitä paitsi kaikki osaa käyttää tietokonetta. Ilmainen ja yhtä hyvä tekninen väline — yhä siis Kansan Tahdon mukaan — olisi vanha kenkälaatikko, johon kyselyn kohde lapulla sujauttaisi vastauksen. Mikä ettei?

■ Jälkijunassa tulevat

Poliitikoista on tapana sanoa, että jokainen heistä noudattaa itse sitä tajuamatta jotakin talousteoriaa, yleensä vanhentunutta. Tiedotusopin alalla taitaa päteä sama, ainakin sovellettuna julkisen keskustelun osanottajiin.

Voidaan kysyä, onko enää järkevää puhua vanhentuneista ja ei-vanhentuneista

teorioista, kaikkien teorioiden elinikähan on lyhyt. Jospa kuitenkin on eroja, myös sellaisia ajattelumalleja joiden tieteellinen kiinnostavuus on mennyt eikä varmaan palaa.

Norjassa syksyllä tapahtunut lapsisurma on synnyttänyt Suomessakin alkuperäisbehaavioristisia kommentteja. *Kalevan* kolumnisti kysyi: "Miksi yhteyttä väkivaltaviiteen ja viime aikojen pahoinpitelyn välillä ei myönnetä?" *Helsingin Sanomien* maineikas *Jukka Kajava*, ammattikuntansa parhaita, kirjoitti uskovansa että "normaaleissa oloissa kasvava lapsi ei tv-tappeluista häiriinny", mutta kehoitti ottamaan huomioon muunkinlaiset lapset.

Kolumnistille on vastattava nenäkkäästi, että yhteyttä ei myönnetä, koska se jota kuviteltiin näytöksi asiasta on menettänyt pohjansa; on kehitelty paljon vakuuttavampia teorioita väkivallasta kuin tv:n varaan rakentuva. Kajavalle on sanottava, että häiriintynyt lapsi/nuori/aikuinen voi saada vaarallisen yllykkeen mistä tahansa, vaikkapa kadulla vastaan tulevan ihmisen katseesta. Tv-ohjelmiston kuohitseminen ei juuri mitään auttaisi.

Julkaisija:
Suomen psykologinen seura

Tilauhinnat:
jäsenitilaus 180 mk ja opiskelijat 95 mk
(sisältävät jäsenmaksun)
muut (Suomi ja Pohjoismaat) 220 mk
yhteisesti 280 mk
muut maat 280 mk
irttonumerot 40 mk

PSYKOLOGIA-LEHTI 1994

Tilaukset:
Psykologia-lehti,
Mariankatu 7 C, 00170 Helsinki
puhelin / fax (90) 608 586
PS-tilli 9544 2 (uudet)
PS-tilli 9272 0 (vanhat)